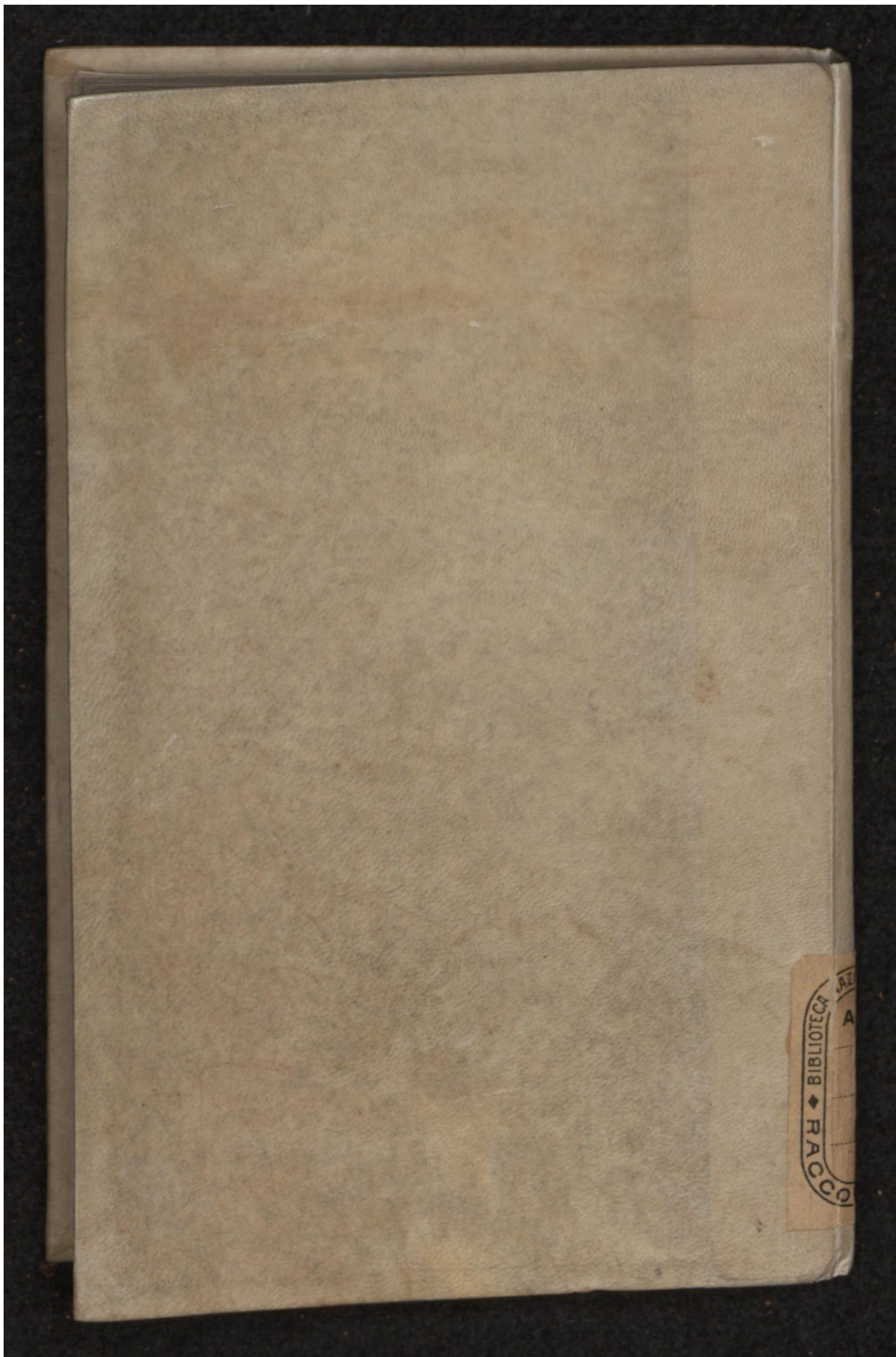

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

Ald. 1/1.

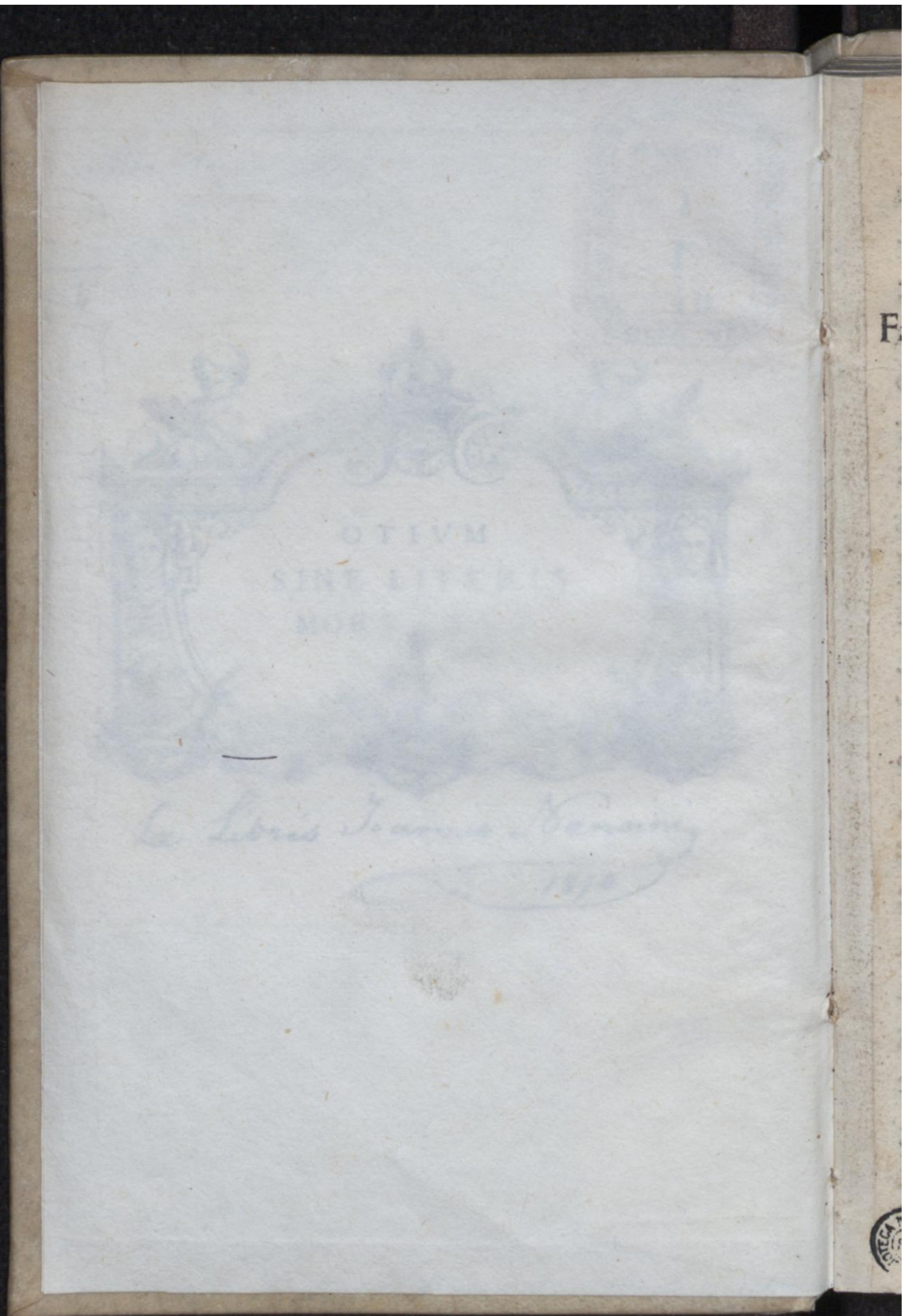

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

PETRI BEMBI DE AETNA AD ANGELVM CHABRIELEM LIBER.

Factum a nobis pueris est, et quidem sedulo Angele, quod meminisse te certo scio, ut fructus studiorum nostrorum, quos ferebat illa aetas nõ tam maturos, ꝗ uberes, semper tibi aliquos promeremus: nam siue dolebas aliquid, siue gaudebas; quae duo sunt tenerorum animorum maxime propriae affectiones; continuo habebas aliquid a me, quod legeres, uel gratulationis, uel consolationis; imbecillum tu quidem illud, et tenue; sicut nascentia omnia, et incipientia; sed tamen quod esset satis amplum futurum argumentum [illegible] erga te meae. Verum po[illegible] et iudi[illegible] tradidimus [illegible] remissiores [illegible] ad scribendum, ac [illegible] minus quotidie audentiores

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

PETRI BEMBI DE AETNA AD ANGELVM CHABRIELEM LIBER.

Factum a nobis pueris eſt, et quidem ſedulo Angele; quod meminiſſe te certo ſcio; ut fructus ſtudiorum noſtrorum, quos ferebat illa aetas nõ tam maturos, q̃ uberes, ſemper tibi aliquos promeremus: nam ſiue dolebas aliquid, ſiue gaudebas; quae duo ſunt tenerorum animorum maxime propriae affectiones; continuo habebas aliquid a me, quod legeres, uel gratulationis, uel conſolationis; imbecillum tu quidem illud, et tenue; ſicuti naſcentia omnia, et incipientia; ſed tamen quod eſſet ſatis amplum futurum argumentum amoris ſummi erga te mei. Verum poſtea, q̃ annis creſcentibus et ſtudia, et iudicium increuere; nóſq; totos tradidimus graecis magiſtris erudiendos; remiſſiores paulatim facti ſumus ad ſcribendum, ac iam etiam minus quotidie audentiores.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

Itaq;, quas pueri miserimus ad te lucubrationes nostras, numerare aliquas possumus; quas adolescentes, non possumus: quo in consilio nobis diutius permanendum esse non puto: nam ut interdum nõ loqui moderati hominis est; sic semper silere cum eo, quem diligas, perignaui: neq; Hercule; si in officio permansimus in prima aetate; debemus nunc, tanq̃ inexercitati histriones, in secundo, aut tertio actu corruisse. praesertim cum aemulatio tuorum studiorum Angele nos non excitare modo languentes possit, sed etiam incendere; quippe, qui multa, et praeclara habuimus a te semper, habemúsq; quotidie et consuetudinis nostrae testimonia, et doctrinae tuae. Quare sicuti pueri scriptiunculas nostras, quasi lactentis ingenii acerbitatem, detulimus ad te; sic nunc deinceps etiam ad te adolescentiae nostrae primos foetus deferemus; non quo me ipse plus ames: nam iam id

fieri posse uix puto: sed plane quia ita debemus inter nos: neq; enim arbitror cariorem fuisse ulli quenquam; q̃ tu sis mihi. Sed de his et diximus aliâs satis multa; et saepe dicemus: nũc autem; quoniam iam quotidie ferè accidit postea, q̃ e Sicilia ego, et tu reuersi sumus; ut de Aetnae incendiis interrogaremus ab iis, quibus notum est illa nos satis diligenter perspexisse; ut ea tandem molestia careremus; placuit mihi eum sermonem conscribere; quem cum Bernardo parente habui paucis post diebus, q̃ rediissemus; ad quem reiiciendi essent ii, qui nos deinceps quippiam de Aetna postularent. Itaq; confeci librũ; quo uterq; nostrum cõmuniter uteretur: nã cum essemus in Noniano; et pater se (ut solebat) ante atrium in ripam Pluuici contulisset; accessi ad eũ progresso iam in meridianas horas die: ubi ea, quae locuti sumus inter nos, ferè ista sũt. Tibi uero nũc orationẽ utriusq; nostrũ, tanq̃ habeatur,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

explicabo; non tanq̃ recenſeatur. Igitur; cum illum multa in umbra ſedentem comperiſſem; ita initium interpellandi eum feci. PETRVS BEMBVS FILIVS. Diu quidem păter hic ſedes: & certe ripa haec uirens; quam populi tuae iſtae denſiſſimae inumbrant; & fluuius alit; aliquanto frigidior eſt fortaſſe, q̃ ſit ſatis.

BERNARDVS BEMBVS PATER. Ego uero fili nuſpiam eſſe libentius ſoleo; q̃ in hac cum ripae, tum arborum, tum etiam fluminis amoenitate: neq; eſt, quod uereare, nequid nobis frigus hoc noceat, praeſertim in tanto aeſtatis ardore: Sed feciſti tu quidem pérbene; qui me ab iis cogitationibus reuocaſti; quas & libentiſſime ſemper abiicio, cum in Nonianum uenitur; et nũc quidem nobis neſcio quo pacto furtim irrepſerant non modo non uocantibus, ſed etiam inuitis.

BEMBVS FILIVS. De rep. ſcilicet cogitabas aliquid, aut certe de trium

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

uiratu tuo: saepe enim ex te audiui (si fieri possit) uelle te, in agris cum esses; quoniam tibi id cum modice continge- ret, tum etiam perraro; de iis, quae in ur be agantur, tanq̃ lethaeo aliquo sumpto poculo, nihil omnino rcordari.

BEMBVS PATER Est ita, ut dicis: nam cum ab urbe propterea me, frequentiáq; hominum; tanq̃ a flucti- bus, in hunc solitudinis portum recipi am; ut relaxem a curis, remittámq; pau lisper animũ; méq; ipsum restituá mihi, atq; ad reliquos confirmem labores; ut in ludis athletae solent; qui cum aliquo in cursu desudarint, considunt parum- per, reuocántq; sese, ut sint ad reliqua postea certamina ualentiores; si tamen illae ipsae me rus etiam prosequuntur, quas fugio curas, et sollicitudines; pro fecto nihil ago: quod mihi quidem nunc ipsum euenit: qui cum solus in hac ri- pa consederim, ut dignum aliquid isto

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

ſilentio meditarer; ecce nos ita etiam unda illa ipſa reſorbuit urbanorum nego tiorum; paulatímq; in triumuiratus mei curas delapſus ſum. B. F. Ita ſane coniectabar: uiſus es enim mihi iandudum neſcio quid multa cogitatione commentari; neq; eo uultu, quo eſſe hic ſoles, hilari, et ſoluto; ſed, quo te in urbe conſpicimus, contractiore interdum, ac graui. B. P. Recte coniectabare: Sed iſta tandem, quoniam nimis iam moleſta sunt, obliuiſcamur.

B. F. Vtinam ipſe id poſſis pâter; tibíq; iſtud (quando ita te iuuat) tam facile factu eſſet, q̃ mihi: ſed omnes curae, quae quidẽ ſint maximae, ita ſe habent; ut, ſi inſequaris, non fugiant; ſi fugias, etiam inſequantur: munus autem iſtud tuũ cum eſt ipſum negotioſiſſimũ per ſeſe; quippe, a quo ferè omnes reip. noſtrae partes pertractantur; quódq; uniuerſae ciuitatis, caeterarúmq; urbium,

noſtrarum aduocationem agit, et ſuſti-
net; tum uero illud etiam accedit; ꝙ tu
is es, qui maxime omnium tranquillita
tem animi, requietémq; déames; quo fit,
ut magis etiam illa ſentias; quae te pre-
munt. B. P. Eſt fili, eſt ſa-
ne cauſa illa quidem non leuis, quae mi-
hi labores adauget meos: ſed tamen (ut
uerum fatear) aliud quiddam maius me
mouet; quod ipſum nuper me in ur-
bem reuocauerat, ſic dum ſederem; re-
uocátq; ſaepiſſime. B. F. Quid il
lud tandem eſt? B. P. ꝙ reip. cau-
ſa non commoueri neq; uellem, ſi poſ-
ſem; neq; poſſem, ſi uelim: nam cum ab
ineunte aetate ita uitam inſtituerim meã;
ut patriae adeſſem ſemper; prodeſſem,
cum poſſem; potuerim auté nonnunq̃
uel iuuenis et domi, et foris; illa uero me
ſaepe muneribus reliquis, ſaepe legationi
bus honeſtarit; eam ipſe ſi deſeram nunc,
cum et expientia, et cõſilio, et auctoritate

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.1.1.40

plus ualeo; quid ſit aliud, q̃ ſi tu me iuuenis ſenem deſtituas, filius patrem?

B. F. Duas igitur cauſas praedicas pater curarum tuarum; duras tu quidem illas, et graues; uerum, quia te ſciente a te ipſo proueniunt, perferendas: nam qui te idem et actionibus tradidiſti, qui bus otio inimicius eſſe quid poteſt? et rus amas, seceſſúſq; iſtos tuos; quae quidem, cum multo diutius ipſis careas, q̃ fruaris, uitam tibi illam efficiunt moleſtiorem; dolendum tibi non puto; ſi te uel illis ipſis rebus condemnes, quas fugis; uel fugias omnino, quae te iuuant. Sed illud tamen quale eſt, quod te dixeras reip. cauſa commoueri? an te fortaſſe mi pater motus ii Galliarum perturbant, qui feruntur?

B. P. Minime illi quidem: uerum admodum gaudeo te e Sicilia rediiſſe: nam ſi aliquid euenerit; malo te hic eſſe, ubi omnes ſumus; q̃ illic, ubi neminem habes tuorum.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

B. F. Equidem adſum ac libens cum ea de cauſa, tum quia uobis omnibus carebamus iam nimium diu: caue tamen putes nobis hoc Sicilienſi biennio quicquam in uita fuiſſe iocondius.
B. P. Gaudeo et id quidem: ídq; ipſum ex eo ſuſpicabamur, ꝙ nondum ad nos cogitabatis. Sed poſtea, q̃ in eum ſermonem incidimus, ut de Sicilia loqueremur; narra mihi quemadmodum ea ſe habent, quae de Aetnaeis ignibus et feruntur paſſim, et perleguntur: te enim acceſſiſſe illuc cum Angelo tuo, totúmq; montem perluſtraſſe audiebamus: et nobis quidem certe nunc uacat: quid enim iſtoc aeſtu agamus meridiani? neq; eſt, quod ego ſoleam libentius, q̃ de naturae miraculis audire. B. F.
Haec uero, ut libet; modo ualeam recenſere: et quidem eiuſmodi ſunt; ut tibi audienti afferre uel magnam poſſint; mihi certe narranti ſemper aliquam afferant uo-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

luptatem: quanquam quidem iam hoc ipsum facimus nimis saepe: quam enim multis nos eadem ipsa censes postea, quam e Sicilia reuersi sumus, narrauisse? Sed consurge (si placet) ab hac umbra: nam in ripis quidem omnis quae fit accubatio, ea si longior est, esse admodum grauior solet: atq; ad illa buxeta nostra (si tibi uidetur), sedésq; pergamus. B. P. Periniquum tu quidem facis; qui de ignibus loquuturus ab umbra, et frigore deceden dum putas: sed (quando ita uis) propter aquam potius in ripa deambulemus; et cum fluuio sermoni reliquo demus ope ram loquentes: ita mihi uidebor melius tuas illas flammas Aetnaeas (si me offen derint) Pluuici mei unda temperaturus B. F. Illae uero neq; te offen dent, cum absint longissime; neq; hic si adessent, restinguere illas posset Pluuicus tuus; cum mare ipsum etiam cedat illis uolentibus, atq; earum ardoribus

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

contrahatur. B. P. Magnum
exordium inceptas filí; ac iam planè uix
credenda ſunt iſta, quae dicis: uerum,
qui ita fiat, explana id etiam mihi.
B. F. Faciam, ut iubes: ſed opus
eſt ánte, q̃ illò ueniam; ut aliqua te prae
doceam déq; inſulae, déq; montis natu
ra; quibus cognitis ad ea, quae poſtu-
las, recta pergemus uia. B. P.
Age, ut libet; modo ad illa etiam alí-
quando ueniamus: quin etiam mihi fe
ceris gratiſſimum; ſi ea lege inceperis,
ut nequod pulchrum praetereatur; ſiue
uidiſti aliquid, ſiue audiuiſti, ſiue quid
es ipſe commentatus. B. F. Ego
uero (ſi placet) iter tibi noſtrum omne
ordine ipſo, quo factum eſt, recenſebo;
téq; a Meſſanae menibus uſq; in Aetnae
cacumen perducam. B. P.
Placet, et cupio: incipe igitur; uiámq; ip
ſam omnem reminiſcere, et tanq̃ recur-
re, ſi potes. B. F. Agam ſe

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

dulo id quidem: ítaq; (ne te teneam diu tius) Quartuſdecimus menſis agebatur; ex quo ego, et Angelus meus apud Con ſtantinum praeceptorem graecarum lit- terarum ſtudiis exercebamur: neq; ſane adhuc uacuum ullum tempus dedera- mus nobis laboris; ac ne unum interea in tegrum remiſeramus diem. B. P. Nimium fuiſtis aſſidui ueſtris in ſtudiis adoleſcentes, uel etiam ſuperſtitioſi: an- num, et menſes nouae linguae rudi- mentis incubuiſſe nullo intermiſſo die? mirum; ſi uos uel habitudo illa prior deſtituit, uel color: nos tamen e naui- gatione traxiſſe uos pallorem iſtum, et maciem putabamus. B. F. Ita euenit: ſed en tibi: iam tandem nos ipſos reſpeximus: placuit enim ut Ae- tnam uiſeremus; atq; interea, dum ani mi relaxarentur, quod efficere uel oc- cupatiſſimi debeamus, tantum natu- rae miraculum etiam feriati noſceremus:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

ita iocundis aliquot ſumptis comitibus,
qui nos perductarent, conſeſſo equo Meſ
ſanam reliquimus: ſed iter facientibus no
bis Taurominium uſque memorabile
nihil comſpectum eſt: ſumma enim litto
ra eraduntur. A leua ſtatim Rhegium, et
Brutii agri paruo primum, mox latiori
maris interuallo aperientibus ſe ſe paula
tim anguſtiis proſpectantur: a dextra col
les continui imminent, Bacchi tota fera-
ciſſima plaga, et Mamertinis uinetis mi
nus fortaſſe, q̃ olim fuit, tanq̃ ab ipſa
uetuſtate contritis iam laudibus; ſed ta
men ſatis nunc etiam percelebris. In me
dio ferè itineris, uel paulo amplius caſtel
lum Niſus ex aeria montis rupe uiatori
bus late proſpicitur; unde illud deue-
ctum. Ouidianum,
Niſiades matres, ſicelidéſq; nurus:
Incolae uallem etiam omnem, quae ſub-
eſt, Niſi regionem uocant. B. P. Erit
iſto ſane modo etiam aliquid infra Tau

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

rominium memorabile: nam de hoc poe tae uersu (si recte memini) nobis pueris nondum inter grammaticos conueniebat: qua quidem in re adhuc illi arbitrum si quaerunt; plane uideo eam cõtro uersiam posse dirimi a Niso tuo; a quo nescio q̃ blande caeteri hospites suscipiantur; te certe (ut illi dicerent) etiam elegantiorem remisit: Sed sequere. B. F.

Taurominii cum ueterum monumentorum reliquiae plures uisuntur, templa, sepulchra, aquaeductus: quin saepe teme re graeca numismata passim effodiuntur áffabre facta illa quidem, neq; in aes modo insculpta; sed in argentum, sed in aurum; quod etiam Syracusis plurimum, et ferè per totam insulam euenit: tum etiam coctile theatrum adhuc manet paulo, q̃ id, quod Romae uidimus, minus; nisi ꝙ illud amphitheatrum est: quae quidem omnia eò inspexi diligentius; ꝙ te recordabar plurimum semper uete-

rum hominum imaginibus, monumentíſque, tanq̃ uirtutum illorum, et geſtarum rerum teſtibus, oblectari. Vrbs ipſa loco praecelſo, atq; edito ſita, et mõtium angulo promiſſa in pelagus proſpectum maris Ionii late hinc inde dominatur: theatrum ultimam anguli rupem inſedit, qua collis conſpicuus ante omnem urbem in circum planitiem ducens audentior procurrit in mare; atq; hinc fluctibus, inde urbe medius ipſe terminatur. E Taurominitano demiſſi iugo, et littore paulatim relicto, uallémq; ingreſſi; quam a leua Aetnae radices, a dextra Taurominitani montes efficiunt; per eam Randatium uſq; peruenimus nouum oppidum, et in Aetnae radicibus, qua parte mediterranea deſpectat, ſitum. iter totum a Taurominio nobis quatuor, et uiginti mil. paſſ. comfectum eſt. uallis ſonoro, et ꝑpetuo flumine ſcinditur, et irrigatur. Platani numeroſa

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

ſylua utraſq; ripas inumbrantes maxi-
mam ſibi uallis partem egregiae incolae
uendicarunt. B. P. Ain' tandem, Pla
tanos illae habent ripae? B. F. Pulcher
rimas illas quidem, et multiſſimas; ut non
Platonem modo, aut Ariſtotelem, ſcho-
laſq; omnes mitiores ſuis umbris inuitare
poſſint ad philoſophandum; ſed etiam
Gymnoſophiſtas duriſſimos illos quidẽ
homines, et ſole admodum delectatos.
B. P. Quàm uellem; ut cum earum dua
bus poſſem ego, uel tribus arboribus eti
am omnes illas fructiferas arbores quas in
quinquuncem diſpoſitas habemus, com
mutare. B. F. Vtinam illae tibi potius
pâter iis ſtantibus totum Pluuicum obdu
xiſſent: poterãt enim uel uniuerſum No-
nianum: ſed neſcio, an iſto ſub coelo pro
uenirent. B. P. Equidem arbitror:
nam illis poſtea, q̃ in Italiã trauectae ſunt
et quidem ab ipſa Sicilia primum, multæ
urbes abundauere; quanq̃ poſteriorum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.1.1.40

hominum negligentia deperierint: nos enim; dum Romae eſſemus; unam, quae in ima ripa ſpeculi eſt Dianae Aricinae, pro miraculo uidimus. Sed nihil eſt profecto (mihi crede), nihil eſt fili (ut ego ſemper dicere ſoleo); quod effici ab homine cura, diligentiáq; non poſſit: nos enim (ut de me ipſo loquar); quibus tamen; ex quo hanc uillam exaedificauimus, iam inde ánte, q̃ tu es natus, conſumere hic nondum etiam licuit triginta integros dies; neq; quando licebit ſcio, cupiam certe ſemper, et peroptabo; uides q̃ multos tibi poſuerim⁹ ordines pulcherrimarum arborum uel noſtratium, uel aduenarum: ꝙ ſi etiam Platanos habuiſſem; nunq̃ illae me uiuo periiſſent; et haberes tu quidem nunc, quo melius inuitare poſſes Faunum tuum; et ille, quo libentius accedere. B. F. Vellem equidem mi pater: ſed (quando id effici nō poteſt) oblecta te populis tuis: tum etiam (ſi

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

placet); ſicuti matres filiorum nomina, qui deſyderantur, in eos ſaepe tranſſerunt, quos habent; ita et nos Platanos illas uocemus. B. P. Mihi uero placet illas populos ſemper uocari: atq; haud ſcio, an etiam cum eas tempeſtas uetuſtáſue conſumpſerit (ut ait ille de quercu Mariana), tamen erit in Noniano populus, quam Bembeam populum uocẽt: ita mihi quidem uidetur illas aeternitati cõmendaſſe ſuis carminibus Aurelius noſter. Quare;

Quae uitreas populus arduo
Bembeas ad aquas uertice tollitur
Viuum ceſpitem obumbrans,
Intonſa bicolor coma

ſit ſemper populus: creſcat; ſurgat altius uel aquila iſta, uel poetae uerſu: ſed (ut ad Platanos redeam) non tã mea cauſa iſtud ipſum cupiebã fili, q̃ tua: ego enim me oblectaui ſatis; tũ experiendo illud didici, ut nequid admirarer: neq; ; ſi quid ſero

aliquando, quod facio semper, cum licet; siue aedifico aliquid, aut paro; propterea id facio, uel quia illis omnibus rebus putem me esse usurum, cui me ipso uti iam meo ipsius iure non licet; uel quia non facile illa possem contemnere, quibus carerem: quid enim mihi potest iam ad eos dies, qui mihi reliqui sunt ad uiuendum, esse non satis? uobis ista parantur pueri; uobis ista (inq̃) non mihi: scio enim q̃ a parentibus quaesita ista dulcius accipere soleant filii, q̃ ipsi facile comparare; siue q in quaerendis rebus pleriq; laborem fugimus, in partis omnes uoluptatem amamus; siue q in iis, quae nobis a maioribus nostris relinquuntur, insit etiam memoria illorum, qui tradidere; quae illa nobis nescio quo pacto, cum sanctiora efficiat, tũ certe facit multo etiã iocundiora. B. F. Mihi quidẽ pater et nunc ista carissima sunt, quae, qua es in nos amoris exuberãtia, a te uideo dici

et erunt ſemper, dum uiuam, fixa ani-
mo et memoriae meae; cupióq;, ut ex
iis ipſis rebus, quae mihi a te, quaéq;
fratri comparantur meo, longiſſimam
ipſe nobis cum percipias uoluptatem:
ſed ſi tibi nos unq̃ naturae lege ſuperui
uemus; habeo alia ego (ut de me tantum
loquar: nam de fratre quanq̃ multa poſ
ſent dici, malo illi integram cauſam re-
linquere reſpondendi tibi), habeo alia
(inq̃), quae mihi ſanctiſſimam tui memo
riam ſemper efficient etiam abſq; Nonia
no tuo; quippe, qui me puerum edu-
caueris non diligenter modo; ſed planè
(quod uere mihi uideor eſſe dicturus) eti
am religioſe; habueris tecum in legatio
nibus tuis; imbueris optimis moribus;
omnibúſq; bonis artibus (quod in te eſ-
ſet) ita ſemper inſtitueris; ut uerear, ne
ſim prorſus ingratiſſimus, ultra haec mi
hi a te ſi quid unq̃ relictũ optauero; tum
ſi de iis ipſis tibi non ego ſemper maiores

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.1.1.40

gratias habuero, q̃ si mihi magnificas uil
las construxisses. Quare ista quidem de
causa nihil est sanè, quod labores
B. P. Ego uero ac
multum: nam, qui tibi illa praeparaue-
rim; quae sunt longe potiora meo qui
dem iudicio; et (ut uideo) etiam tuo;
curandum est etiam mihi, ista tibi ut ne
desint; quae, cum minora quidem sint,
ualde tamen sunt necessaria: quemad-
modum si te quis ad coenam uocet; fer-
culáq; afferat cum uaria, tum sumptuo-
sa; uina multifariam apponat; mini-
stros adhibeat; calices quaerat, et uasa
uel aurea, uel gemmata; nisi statuerit
triclinium, aut mensas in hortulo dis-
posuerit, ut tibi stanti coenandum sit;
certe tu illũ nihilo probes magis, q̃ si tam
multa omnino non parauisset: Ita mihi
eueniet patri: nam ꝙ te recte instituerim a
puero; mécum habuerim semper; utrãq;
linguã te docendum curarim id est ad cœ-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.1.1.40

nam uocasse te satis dubiam, et sumptuo-
sam; in qua depasceres animum tuum,
téq; ipsum conuiua elegans oblectares:
conuiuae nanq; sumus omnes, dum ui
uimus; neq; aliud est omnis uita nostra,
qua sub ista mundi luce fruimur, q̃ longa
concoenatio, aut (ut iam uerius dicam)
conuictio: ꝙ si nec sedem ullam tibi,
nec umbram aliquam praebuero coenan
ti; hoc est nisi uiuenti diuersorium, se-
cessúmq; gratum aliquem parauero stu-
diis, et camenis tuis; profecto non tam
in illis laudabis diligentiam meam, q̃ in
his etiam culpabis negligentiam: neq;
tam pulchra ea tibi esse uidebuntur, qui
bus habundaueris; q̃ fuisse illa, quibus
carebis, necessaria. ita fiet; ut cum semel
abiero; tu me saepius accuses, q̃ probes.

B. F. O mi pater; méne
tam impium unq̃ futurum, ut te audeam
accusare? ego te unq̃ accusem pater? quid
si non tu me saepe monuisses, et ego alí-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.1.1.40

quando ſcriptum legiſſem a ſummis ac ſapientiſſimis uiris, animi bona eſſe, quæ beatos homines facerent ſola ipſa per ſeſe, quaéq; opis externae non egerent: ea neq; eripi poſſe cuiq̃, nec aetate ſeneſcere, nec morte interire: caetera omnia manca eſſe, labilia, momentanea: quae quoniam fortuna, et caſu regerentur; tanto eſſe magis quenq;, quantum illa contemne ret, uel diuitem, uel etiam ſapientem: animos noſtros ex aetherea ſede in hanc corporis labem profectos ea lege, ut ad illam ipſam purgati aliquando reuer terentur, quae hic eſſent, deſpicere; ad illa ſe intendere, quo properarent: me uero, quem iſta quandoq; docuiſſes; niſi mihi uillam reliqueris, ſyluámq; pla tanorum; putas tibi eſſe ſuccenſurum: non eſt ita mi pater: ne putes. B. P. Non puto. B. F. Neq; me tam demen tem exiſtimes uelim. B. P. Nõ exiſtimo. B. F. Quid ita igitur loquebare: B. P.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

Quia noueram mores hominum; tum etiam pertentare te prorsus uolui, quam recte ista sentires. Sed omittamus haec iam tandem fili; atq; ad eam partem sermonis, ex qua egressi sumus, reuertamur.

B. F. Immo uero pater nec reuertamur: quid enim amplius nobiscum platanis illis? de iis enim loquebamur. Sed (si placet) ad Aetnam potius, de qua sermo haberi coeptus est, properemus.

B. P. Mihi uero perplacet; ita tamen, ut ne festines: tibi enim ego omnes has pomeridianas horas dico. Sed quoniam me impellente nimium iam extra Aetnae terminos prouecti sumus, non committam, ut te interpellem saepius; nisi quid erit, quod de ea ipsa te rogem. B. F. Sanè mons ipse situ, forma, magnitudine, feritate, incendiis mirus; demum tota sui qualitate ac specie longe conspicuus, et sibi uni par est. Ab aurora mare Ionium bibit; et Ca

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

uos tam ultra temere procedebatis?
B. F. Quia cum licere illic nobis tu to consistere putabamus; tum etiam perlustrandi studio, uel potius auiditate ferebamur. B. P. An nesciebatis Plinium illum maiorem ita occidisse; dum nimium diligenter (ne dicam inconsulte) Veseuiana incendia pertentaret?
B. F. Quid, ni sciremus pater? uerum tanta nos delectatio illius spectaculi detinebat; tanta rei nouitas, tantus inuaserat stupor; ut sui ipsius iam nemo satis nostrum recordaretur. Sed missa haec faciamus; atq; ad illam planitiem, de qua modo dixeram, reuertamur: quae quidem ita tamen perurebat ipsa; ut manus, nisi extemplo retulisses, offenderentur: pedes duplici calciamento ita propter ascẽsus difficultatem comparato tuebamur. Ab eo cratēre, quem dixi, mons per fundae iactum insurgit ascensu difficillimo partim salebris impedientibus,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

partim tardantibus arenis; et cliuus statim etiam quoquóuersus impendèbat. is uniuersi corporis uertex summus est; et tanq̃ in urbem arx domina, sic ille in montem prominatur. ab eius inscensu detinuere nos potentissima uis uentorum, et exhalantes fumi: ítaq; tibi de illo referre quidem aliud nihil possum; nisi tibi ea uis recenseri, quae ab Vrbano monacho accepimus postea, Messanae cum esset, homo ille quidem uerissimus, atq; harum rerum cupientissimus sciscitator: is enim paucos antè nos dies per summam tranquillitatem totum uerticem perlustrarat. B. P. Immo uero cupio: noui enim ego illum, atq; amo, quod te non latet; quo mihi futura sunt haec omnia illius etiam testimonio gratiora. B. F. Aiebat ille igitur (quando ea tibi narrari postulas; quibus tamen ego tam accedo ut credam, q̃ omnino si perspexis-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

ſem) uerticem illum eſſe ab ingenti cratêre occupatum ambítu circiter quatuor ſtadiorum; eúmq; non uſq; in imum deſcendere eodem hiatu; ſed aluum ſibi intus paulatim aſtringere eátenus, quoad in medio centro ad euomenda montis incrementa ſatis amplo ore foraminatur: tum eſſe in ſumma montis corona paruum tramitem, ubi pedes firmentur; ex eo ſi quis declinauerit, aut in cratêrem obrui, aut e monte deturbari: ſtetiſſe tamen ſe ibi tam diu, quo bárathrum exploraret: eructaſſe tum montem magno ſtrepore incendia caliginoſa, et perurentes petras ſupra os, quantum ſagitta quis mitteret, uel eò amplius, inſurgentes: atq; eum, ué luti corpus uiuens, non perflaſſe ſemper; ſed emiſſa ſemel anima ceſſaſſe diutule, dú reſpiraret: tum ſe copiam intuendi habuiſſe, quae uellet: mox eiectaſſe iterum, atq; iterum pari interuallo uſquequaq;:

interea ingemere intus cauernas auditas; intremere etiam tonitruis montem sub pedibus magno; et formidoloso iis, qui aderant, horrore: ex quo illud mirum uidetur; ꝙ qui tum strepitus per tranquillitatem sentiebantur, eorum a nobis nihil auditum sit in tanta ferocia uentorum. B. P. Illud uero nec uideatur fili, neq; planè ipsum est mirum: constat enim (quemadmodum scriptores tradidere) simul cum uentis Aetnae animam immutari: et quo flante fumos tantum, et caligines exhalet; eo ponente modo puras, modo crassiores flammas emittere pro surgentium uentorum qualitate: alíquando etiam effundi torrentes ignium uaria exundatione pro, ut intra montis uiscera pinguia, uel exilia incrementa sunt: quae cum ita se habeant, illud etiam posse fieri quis est, qui neget, lenissima unius uenti aura eos strepitus intra mon-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

tem excitari, qui uel furente altero non queāt? non enim q̃ perflet quis; sed q̃ in tret in montem, quámq; se in cauernas illi us, ínq; uiscera insinuet, est spectandum. B. F. Intra montem igiur tu, tanq̃ intra pectus animam, sic accipi ab Aetna uentos putas; quibus illa modo spirat leniter, modo uehementius incitatur? B. P. Sanè quidem: nisi tamen ueriora illa sunt, quae de Typhóeo, déq; Encelado poetarum fabulositas concinnauit. B. F. Verissima illa quidem fabella est: sed perge tu mihi; atq; etiam pâter huius incendii causas redde, si placet: nam ex incolis quidem inuentus est nemo; qui ea nobis paulo uerius explicaret. B. P. Pergam, ut libet: sed non prius id faciam; q̃ mihi dixeris quómodo illud sit, quod tu uerissimam fabellam dixisti.

B. F. Quia sanè ea demum uerissime fabula est; quae nihil habet

ueritatis. B. P. Pulchre nimi-
rum: atq; isto modo ego etiam dicere hi
storiam falsissimam possum; ut ea sit de
mum falsissime historia, quae falsi ha-
beat nihil. B. F. Non sequi-
tur istud pấter: sed nos dialecticen e ca
ptiosis sophistarũ circulis, coronísq; ne
auocemus: satis enim habet illic negoti.
Quare age mi pấter; explana potius
illa nobis, quae petimus; ea incendia
unde oriantur; et orta quomodo perdu
rent. B. P. Tu uero postulas eti-
am sine dialecticis philosophari: quod
quidem ipsum fieri q̃ possit, uel alio tem
pore ex te ipso cognosces; uel cum uo-
les, audies de me: nunc uero age, philo
sophemur: interea tamen paulisper hoc
in cespite considamus: neq; enim ullis ad
huc Nonianis legibus cautum est, ne quis
temere quo quo in cespite considat: quem
admodum olim urbanis, nequoquo
in solio: et ego iam deambulando deses

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

20

sus sum. B. F. Tu uero quiesce, ut libet, et q̃ diu libet: ego autem et stare adhuc possum libentius; et te ita melius auscultabo. B. P. Et quidem hoc etiam licet: sed quoniam ita uis; ut, quibus de ignibus ego te antea interrogaram, de iis tu me nunc audias disserentem; breui expediam, quae sentio: neq; enim nimis multa sunt. Tellus quidem omnis Bembe fili, sicuti nostra corpora, foraminibus, canalibúsq; distincta est, et tanq̃ uenis ĩternotata; siue ꝙ omnino coire non potest quae specie quidem multum sibimet differat intra se se; siue ꝙ aut gignit ipsa semper aliquid, aut interimit, et immutat; neq; unum idem omnis, atq; eodem pérmanet; siue (ut alii tradidere, et quidem principes in philosophia uiri) quia planè uiuit ipsa; atq; a mũdi anima uitam trahens ab eadem mundi anima extra, intráq; plustrat͂, Sed in omni tellure nuspiam maiores fistulæ, aut mea-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

tus ampliores sunt; q̈ iis in locis, quae uel mari uicina sunt, uel a mari prótenus alluuntur: nam cum éxedit séper mare, consumítq; suopte contactu, suáq; natura omnia; tum autem, si partem est nactum aliquam debiliorem, membráq; non adeo robusta telluris; erôdit illa multo facillime; pergítq; in uiscera ipsa, q̈ potest: ítaq; cum in aliena regna sibi uiã faciat; uentis etiam facit: ex quo fit; ut loca quaeq; maritima maxime terraemotibus subiecta sint, parum mediterranea. ꝙ si etiã in sulfuris uenas uenti furentes inciderint; tum incendia suscitantur sanè non difficulter; quoniam et in sulfure cócipiendi permagna ignis uis inest, et uenti etiam aliena succendunt ui sua: haec autem tu ut in Aetna accidant omnia, uide; quippe (ut modo tute dixisti), quae mare in radicibus habeat, quae sulfurea sit, quae cauernosa; seu ꝙ natura ita fuerit semper ipsa; seu ꝙ

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

tanam ſuſtinet imo in pede : cum ſole deſcendit in inſulam, qua Tyrrenum pelagus eſt ;et quae Aeoliæ appellantur: laterorſus, in ſeptentriones uergenti Pelorus obiicitur, et Italiae anguſtiae ſunt : contra reliqua inſula ſúbiacet, tractúsque ii omnes, qui cum Lilyboeo in Africam protenduntur. Ipſa Aetna radices ſuas ferè in orbem deducit ; niſi ſícubi orientem, et meridiémuerſus pro miſſo cliuo pauliſper extenditur: celebs degit ; et nullius montis dignata coniugium caſte intra ſuos terminos continetur. circumitur non minus, ꝗ̃. c. mil. paſſ. aſcenditur ferè per uiginti, qua breuior uia. Imi colles, ac omnis radicum ambîtus per oppida, et per uicos frequens inhabitatur ; Baccho, Pallade, Cerere feraces terrae ; armentorum omnis generis ſupra, ꝗ̃ credas, feraciſſimæ. Hic amoeniſſima loca circunquaq; : hic fluuii perſonantes: hic obſtrepentes riui:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

hic gelidiſſimae fontium perennitates: hic prata in floribus ſemper, et omni uerna die; ut facile quilibet puellam Proſerpinam hinc fuiſſe raptam putet: hic arborum multiiugae ſpecies et ad umbram ualentium, et ad foecunditatem; in qua etiam tantum excellunt caeteras omnes arbores; ut mihi quidem magis huic loco conuenire uideantur ea, quae de Alcinoi hortis finxit Homerus, q̃ ipſi Phaeaciae; in qua certe nos, cum e Sicilia rediremus, nihil eiuſmodi uidimus, quod nos tantopere oblectaret; ut etiam non inurbane Angelus meus interroganti eum cuidam ex Phaeacibus, qui nobis urbem omnem oſtentarant, quid nam illi uideretur, ita reſponderit. Ego Phaeaces debere uos quidem, inquit, Homero permultum exiſtimo; qui uobis plura etiam tribuit, q̃ ipſa natura. referam (ſi potero) latine; uel certe ut potero: nam aduerti propterea tum eti-

tiam diligentius illum ipſum Homeri locum.

Hic nemora in coelum late creſcentia ſurgunt,
Punicei pomum grani, malúmq;, pirúmq;,
Et dulces ficus, et magnae Palladis arbor.
Non illis borealis hyems, non officit aeſtas
Torrida; ſed placidas zephyris ſpirantibus auras
Arboribus totum ſuperat foetura per annum:
Et pomo inſenuere recentia poma priori;
Et noua iam miti ſuperaduenit uua racemo.

Medius mons nunc uariis arboribus late ſylueſcit, et praecipue pinis, et fagis maximam in magnitudiné, multitudinémq; creſcétibus; quarũ illae inferius, hae ſubli

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

miores ſunt: nunc nudo latere arabiles in plagas extenditur; et ſaepe uſq; ad imũ deſcendit, frumentis adeo foecundus; ut credita nonnunq̃ in centuplam ſegetem cultoribus ferat. itaq; prudenter, ut multa, illud etiã priſci uiri; ꝙ nobiliſſimum templum Cereris in Aetna cõſtituêre: ubi enĩ potius dea ſegetum coleretur; q̃ ubi fruges optime prouenirent: atq; id quidem tantum de ſegetibus: uerum ab uniuerſa Aetnae fertilitate (ut opinor) fabula etiã emanauit, Ariſteum giganta eo in monte ita ſaluum eſſe, atq; uiuere; ut neq; ab Aetna prematur unq̃, neq; flammis coeleſtibus inuratur; ꝙ optimi, et uberrimi eſſent fructus, qui per Aetnae loca naſcerẽtur, nullo telluris uitio, nulla aeris offenſi malignitate: nã et Ariſteos graeci quidẽ illos uocabant, qui uiciſſent in certaminibus; quod uerbũ ab optimo deductũ ẽ credo, quia niſi optimi non uincerẽt: et gigantas ſcimus eſſe filios telluris appellatos: ita.

quoniam fructus uniuerſos tellus, quaſi
mater, parit; cum fructus Aetnaeos eſſe
optimos, atq; uberrimos uellẽt dicere; tãq̃
caeteros ſuperarent; fabulae datus eſt lo-
cus, non inuenuſte quidem; ſi tibi ita ui
detur: expecto enim etiam quid tu ſentias
ſcire abs te. B. P. Mihi ſanè uidetur:
ítaq; redde caetera. B. F. Reddam pa-
ter; atq; illa ipſa quidem, quae a princi-
pio poſtularas, et quorum cauſa iſta o-
mnia dicta ſunt: uentum eſt enim ad id;
ut iam de ignibus loqueremur. B. P.
Verebar ſanè tu ne me longius prouecta
res: quanq̃ quid longum mihi eſſe hac
in re, qua de nunc agimus, atq; iſto in otio
poteſt? B. F. Curabo id quidem, ne
fiat (ſi potero), q̃ potero, diligenter.
B. P. Immo Hercle fiat potius; eti-
am id ſi facere ipſe, ne fiat, potes: non
enim impedio: illud autem ideo dixe-
ram; quia te putabam ánte, q̃ iſtuc acceſ
ſiſſes, aliquandiutius erraturum. B. F.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

Ego uero existimabam pater errauisse me sic etiam nimis diu. B. P. Non est ita: sed, ne nunc tandem erremus; perge de ignibus, ut proposuisti: uerum autem, quid tu haeres? B. F: Pergam equidem, ut iubes: sed scin, quam in salebram inciderim? B. P. Nihil profecto minus. B. F. Dum tibi ad ignes festino, eam Aetnae partem; quae nobis una restabat de tribus (sic enim partiri soleo); et qua síne ad ignes ipsos perueniri non potest; pene omiseram suboblitus: ita Aetnam, quasi Chimaeram, caecideramus; et tanquam ream, capite mulctaueramus imprudentes: sed agam nunc tutius; ac de utroq; simul loquar. Superior itaq; montis pars (nam iam de iis, quae infra sunt, diximus) usq; ad summum cacumen nuda uariam faciem praeostendit: nam alibi semiherbosi tractus sunt intersurgentibus tophis, qui etiam in

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

16

pedemontana regione passim uisuntur: alibi per summa ora exundans incendium saxis fluentibus totas plagas inoccupauit; alibi arenarum campi magnam inlongitudinem, et latitudinem extenduntur. In supremo craterês duo sunt, quorum alterum, qui minus altissimus est, ipsi uidimus in putei rotunditatem angustum, emissis ueluti gemina sponda hinc inde saxis sulfureo uirore fumigantibus: hunc lapidea planities ambítu angusto circúntenet; quo ut primum inscendimus, sulfureis statim nebulis, et suburenti fumo, ueluti e fornace, percussi ora penè retulimus gradum: mox increscente audacia, qua uentus perflabat, paulatim ingressi craterem ipsum tetigimus manu. Effundebatur inde, sícuti ex camino, fumus non intermissa exhalatione: is tamen etiam scissa per longa in-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

cendia montis cute, uentis intus furentibus; qui eo die imperiosius bacchabantur; mul . in locis sibi faciebat exeundi uiam: interdum quoq; de repente ipsis sub pedibus exiliens manere nos uno in loco non permittebat: quin etiam illud accidit; ut quem locum maxime contemplabamur; qꝑ erat saxis nuper effusis; et adhuc ignem, et sulfur retinentibus incrustatus; per hunc, qua parte concesserat in rimam, interflueret igneus riuus; ac pedes ipsos inter emissa ex riuo saxa urentia prosilirent. B. P. Quid ais? peream, ni me totum commoues fili, atq; etiam perterrefacis tua ista oratione. Quid autem saxa illa? an etiam quenq̃ uestrum interlaesere? B. F. Neminem profecto pater: quin etiam eorum duo, cum refrixissent, quae manu capi poterant, Messanam deportauimus sulfuris partem seruantia, caetera subnigra. B. P. Quid enim

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

ſalo aliquando ſubexeſa uentos admiſerit aeſtuantes, per quos idonea flammae materies incenderetur. Habes, unde incendia oriantur Aetnae tuae: habe nunc quómodo etiam orta perdurent: in quo quidem nolo ego te illud admirari, quod uulgus ſolet: magnũ eſſe ſcilicet tantas flammas, tam immenſos ignes poſt hominum memoriam ſemper habuiſſe, quo alerétur: quid eſt enim magnum ipſi magiſtrae rerum omniũ, et parenti naturae? quid arduum; quid illa tandem non poteſt? qui ſtellas; qui ſolem; qui coeli conuexa; qui terras omnes, ac maria; qui mundum deniq; ipſum, quo nihil eſt admirabilius, uel potius extra quem nihil eſt, quod admireris; ſaepe ſine admiratione intuemur; iiſdem nobis eſſe Aetna miraculum poteſt? caue ſis tam imprudens filí; ut tu id putes: nam ſi naturam reſpicimus; nihil in Aetna eſt, quod mirum uóces: ſi rem

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

consyderamus ipsam; nónne tibi etiam mira uideantur cum alia loca permulta, tum uel Apóni nostri fontes, calidaéq; illae purissimae; quibus natura non tantum ut calefacerent dedit, quod erat tamen ab aquis alienum; sed multum de iure quoq; rerum omnium cõcessit, multum de nostro, tum aliquid de deorũ etiam, et suo; ut morbis scilicet mederentur non modo sine ullo aegri dolore, qua de causa graeco uerbo Apónus nomen inuenit; sed etiam cum uolupta te? ítaq;, qui curantur,

Non uenas reserant (ut ait ille); nec uulnere uulnera sanant;
Pocula nec tristi gramine mista bibunt:
Amissum lymphis reparant impune uigorem;
Pacatúrq; aegro luxuriante dolor:

Nam morbos quidem expellere hominum planè est rerum usum multarum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

recte callentium: hoc autem uel sine dolore id efficere; uel (quod multo est maximum) etiam cum uoluptate deorum mihi quidem uidetur esse proprium, ipsiúsq; principis omnium, et parentis naturae. quod si cum uno Aponi fonticulo, et canali profunda illa comparaueris, inundationésq; omnes Aetnae tuae; fortasse non uerear, ne noster hic colliculus tuo illo monte sit minor. Sed faciam, ut tibi pollicitus sum; et Aetnae incēdia quómodo alātur, docebo. Quoniam igitur (ut scis) humore, et calore omnia concipiuntur; cum et semper ardeat mons, et semper a mari perlustretur; habes iam duobus istis uerbis, quod petis: ignis enim; qui detrahit semper aliquid, atq; consumit; gignit etiam semper aliquid sibi, quod consumat, suo ipsius calore hūmectantibus undis tellurē, sempérq; igni materiam sufficientibus, quo alatur: nam et bitumen maxime, quod sulfuri

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

ſimillimum eſt, fit ex terra et limo exu-
dante tellure; tum et eiuſdem ferè ge-
neris halumen; quod quia ex ſalo et ter
ra conficitur, ita uocatur. B. F.
Vnde autem ſaxa, et pumices păter,
et eiectamenta illa, quae uomit? quid
illa tandem ſunt? an ſulfur tantum,
bitumen, halumen omnia? B. P.
Nequaq̃ filĭ: ſed tanta eſt uis ignium,
praeſertim incluſorum, et uentis in-
tus furentibus; ut non uiſcera imbe-
cilla modo; ſed planè nerui etiam for-
tiores corripiantur telluris; et ſaxa ipſa
duriſſima liquefiant. B. F. At
ea ipſa ſaxa non aliquando defeciſſe, mō
témq; ſibi non ſubſediſſe, nónne illud
eſt mirum păter? B. P. Neq;
id filĭ quidem mirum: tellus enim ſem-
per foecunda eſt ſui ipſius; ſempérq; ſe
met ipſa párturit: niſi tamen malis tu
cum Pythagora ſentire; qui quidem
apud Ouidium ita praecipiens inducitur

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

ut audeat affirmare Aetnaea incendia nõ
eſſe uſquequaq; duratura. B. F. Ego
uero, quid ſentiam; non ſat ſcio: quanq̃
equidem mallem Pythagoram, q̃ Em-
pedoclem imitari: ille enim quae natu-
rae conſentanea uidebantur, credebat aſſe
rens mutari quidem omnia, nihil tamen
omnino interire: hic; dum curioſius na
turae cauſas perſcrutatur; etiam ſe ipſum
imperſcrutabilem facit. B. P.
Sed ualere nos illos ſinamus filí: et quo
niam nos tibi, Aetnae incendia unde
fiant, diximus; id uelim ego ſcire item
ex te, ipſa iſta quomodo fluant.
B. F. Iam iſtud quidem fie-
ri ſine ullo negotio poteſt uel una Heſio
di comparatione; qua ille in ſua theo-
gonia fluxiſſe ait tellurem, ubi eam
poſt fulminatum Typhoeum igne cor
reptam deſcribit, iſto (ni fallor) modo:
ex quo ſanè libet mihi ſuſpicari etiam pa
ſtorem illum Aſcraeum aliquando Ae-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

tnam conſcendiſſe;atq; inde ſibi ſumpſiſ ſe;quod de uniuerſa tellure ſcriptũ reliq̃t:

Vritur ipſa ingens tellus; aeſtúq; furente
Liquitur, albentis quondam ceu lamina plumbi
Arte uirum, flammíſq; caua fornace liqueſcit:
Seu ferrum (quanq̃ hoc maternae uiſcera rupis
In duras aluere uires); cum ferbuit olim
Vulcani domitum manibus, terraéq; fatiſcit.

Et quidem propterea illum ego plumbi, et ferri exempla poſuiſſe crediderim; ut alteri ea cõpararet, quae igne facilius corripiuntur, et fluũt; ut ſulfurea tellus omnis, et eae telluris partes, quae tenuiores ſunt; alteri autem cum ſaxa omnia, tum ea, quae flammae reſiſtunt magis, et ſunt ſuapte natura duriora. B. P. Mihi

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

haec quidem certe non displicent ipsa per se: atq; etiam delectauit me non nihil poetae ingenium; qui tam apte descripserit fluentem, et ardentem tellurem: sed tamen tu fili nimium perparce respondes ad illa, quae peto: non modo enim istud ita simpliciter cupio, ea incendia quómodo fluant, scire abs te: sed etiam, ubi descenderint, quam faciem capiant; tum si perdurant éadem semper, an aliquando immutentur, audire.

BEMBVS. FIL. Geram tibi morem pater; et ea, quae postulas ut potero, explicabo. Pleno iam partu (ut maturior est omnis foetus, quicunq; in Aetnae matris utero coalescit) nisu parientis expellitur, et eiectatur, quacunq; prius rimam inuenerit, aut uiam sibi parauerit ui sua: saepe tamen exit ex cratere, quem ipsi uidimus; nunq̃ ex superiore; ꝙ uel eò inscendere grauis materia non queat; uel, quia inferius alia

ſpiramenta ſunt, non ſit opus. Deſpumant igitur flammis urgentibus ignei riui pigro fluxu totas delambentes plagas: ii paulatim recedente calore priorem ſibi naturam repoſcentes in lapidem indureſcunt fragilem ſanè flammis eneruantibus, et ſi complectas, putrem. Stat ea confluuies, ueluti glacies, concreta uſq;, ut alteri deſcendant riui: ii nanq; non ſupráfluunt; ſed inter montis arenoſam cutem, et priora concreta fluenta in ſinu antes ſeſe curſum ſibi medium quaerũt: ſic, que prius indurauerant; quia friabilia ſunt (ut dixi); nouis incendiis cedentia crepant, et in partes diſiecta proſiliunt, quacunq; unda deurgens intérfluit: déinde cõglaciantem eam altera ſubiít illuuies; atq; ipſa tantundem facit: tum altera item, et altera: non enim continuato fluore mons; ſed per intermiſſos ſpiritus (ut ſupra commemorauimus) eructatur: atq; ita nouiſſimis ſemper uincen

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

tibus, multiplicatóq; in immensum incédio ex igneis fluminibus fracti lapides altissimo congestu magnam partem montis inocuparunt : atq; ii, quo recentius fluxere, eò et nigriores sunt, et firmiores: aetate et pallescunt, et resoluuntur: inde ego esse arenarum plagas omnis, quae circa cacumen uisuntur, existimo. Materies omnis aridissima est; atq; ideo minus multo, q̃ uiui lapides, ponderosa; scabra adeo, ut breui mora, tanq̃ a lima, inscendentibus calcei exedantur.

B. P. Atqui ego sanè in eo mallem Empedoclem imitari; qui ascensurus amyclis aereis utebatur: sed sequere.

B. F. Ea infra paruum craterem circúmuersus totum montem complexa est; et cumulum eum, in quo maior crater est, sustinet: demittitur inde alícubi per interualla imum in montem obliquis fluxibus; quáq; Catana iacet, usq; in mare; lata saepe, qua uisus patet; hor-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

rendum sanè spectaculum modo alueis hiantibus, modo impendentibus ripis. Inter maxima profluuia longe memorabile illud est; quod paulo ante nostrã aetatem usq; intra Catanam decurrens non paruam urbis partem incendio depopulauit: neq; sanè descensus is minus, q̃ per. cc. stadia conficitur. Quin etiam portum eum, de quo ait Virgilius

Portus ab accessu uentorum immotus, et ingens
Ipse; sed horrificis iuxta tonat aetna ruinis,

ita impleuere fluenta Aetnaea; ut iam errasse Virgilium putes, ꝙ portum ibi esse ingentem dixerit, qui penè nullus fiet. B. P. Istud nimirum est, quod a principio dixeras cedere illis uolentibus, atq; eorum contrahi ardoribus ipsum mare. B. F. Est ita quidem, ut dicis: sed (ut ad proposi tum reuertamur) reptare per eas crepidines, quas dixi, duobus mil. pass. necesse

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

26

est quem uis cratêrem uisuros: reliquum iter in equis conficitur. reptationis eius labor haud facile credas, q̃ durus est, q̃q; indigens uirentis genu; quippe, quia degrauante uiatore temere ingesti lapides concedunt; et in ascensu raptissimo, ni probe posueris pedem, dimoto uno tota congeries deuoluitur, et in te ipsum ruit: adde, q etiam, si in plano cecideris laedunt scabritie sua; et manus crebro contactu, nisi contexeris: offendun tur. Magna haec fortasse uidebuntur pã ter audiẽti tibi: magna enim sunt (ut mihi quidẽ uideri solet); uerum nusq̃ adeo, ac nobis uidentibus fuere: nam Aetna quan ta est, nemo quidem scit, qui non uidet. Ex summo uertice contemplari totam insulam licet, termini eius longe esse multo minus uidentur, q̃ sunt. Brutia ora ita tibi sub oculis iacet; ut eò posse traiicere penè quidem iactu lapidis putes: serena tempestate Nea-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

politani etiam tractus extimantur. Niuibus per hyemem ferè totus mons canet: cacumen neq; per aestatem uiduatur. B. P. Quid, quod hyemare tantum eas meminit Strabo? B. F. At experientia ita te docet, usq; ipse auctor (quod quidem uenia illius dixerim) non deterior. Quare illud mi pater etiã, atq; etiam uide; ne quid te moueat, si aliqua ex parte huius nostri de Aetna sermonis cum uetustis scriptoribus dissentimus: nihil enim impedit fuisse tum ea omnia, quae ipsi olim tradidere, quorum permãserint plurima in nostram diem; quaedam se immutauerit; aliqua etiam surrexerint noua: nam (ut caetera omittam); quod cinerosa partim esse summa cacumina dictauere; eius rei nunc uestigium nullũ apparet: cinis enim, qui queat conspici, toto mõte nullus est: neq; id tamen omnibus annis fuit: nam multorum testimonio accepimus, qui uidere, annos ab hinc quadraginta tan-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

tos ex Aetna cineres euolasse; ut per totam eam insulae partem, quae uersus Pelorum iacet, uniuersam oleam abstulerint; eos etiam in Italiam uentis ferentibus latos. Sed (ut ad niues illas redeamus) addebat idem Vrbanus Kalendis Iuniis ascendente se satis largiter, abundéq; ninxisse; tum iterum, qui septimus fuerit post eum diem, dum ipse Randatii moraretur, in uniuersam montanam plagam niues ferè in pedis altitudinem descendisse: in quo ipso licet et Pindarum suspicias scite cognomento usum; qui Aetnam niuium nutricem appellarit. Quo latere subest Catana, media ferè inter ipsam, et cacumen regione purissimus, et perennis fons erumpit dorico uocabulo Crana ab incolis appellata: caeterum toto monte supra radices nullae aquae sunt; nisi quae uel ex niuibus emanant; cuius quidem rei etiã Theocritum testẽ habemus; in quo dum Galateae

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

Cyclops enumerat diuitias suas, haec eti am interserit,

Est glacialis aquae riuus mihi, quem syl-
uosa
Nectareum in potum niuibus fluit Ae-
tna solutis;

aut si quae intra fagorum truncos pluuiis descendentibus relinquuntur. Atqui res, et locus me monuere ut quod ibi uidimus pulcherrimum naturæ opus et mirati fuimus maxime, non praeterirem. Altissima in specula; qua sylua deficiente liberior prospectus in insulam, et Tyrrhena fluenta dominatur; herbidus campus leni decumbit cliuo: hunc pini procérae pari distantes interuallo ducta corona circunsepiunt: in medio fagus densissima quadrifido robore se subiiciens, celsior q̃ caeterae, ueluti regina ipsa consurgit: ea non statim ex imo discriminatur; sed a tellure per spatium cubitalem uno trunco contenta est: inde

se in ramos cõsimiles aequalibus interual lis dispartitur: interne usq; ad imas radices arbor deficiens undis pluuialibus urnam ex sese facit: illae montano purgante aere, ac umbris solem arcentibus et fontanis ge lidiores sunt, et putealibus puriores.

Ambigeres ibi tu quidem pãter si quid eorum tibi laudandum esset; quid nam potissimum laudares, an prospectum eius loci, an locum; tum an arborem, an un- das: ita scite in alteris decorãdis (quasi qui dem id agerent; ut quid magis pulchrum esset, ambigeretur) et Hamadryas, et Nais conuenere: in honestandis uero alteris ad mirabile quidem est, quantum gratiae, uenustatísq; sibi inuicem afferant Iupiter Genio, et genius Ioui: quo fit; ut in utrisq; multum Venus etiã permista sentiatur.

B. P. O pulchras naturae deli- cias, uel etiam Deorum (ut poetis placet); si qui sunt, qui eum montem colant.

B. F. Sunt pãter (ut aiunt);

atq; incolunt illo ipso quidem in loco. B. P. Mirabar; si haec temere dicerentur prouenire, praesertim a Siculis; quos quidem constat propter sermonis impunitatem, et licentiam etiam trilingues uocatos: sed quis inhabitat Deus? B. F. Fauni esse fontem illum dicunt. B. P. Fabellam te uideo inchoare: sed quoniam in Faunum incidimus, sequere: detineri enim me ab illo facile patior; cum quo te scio libenter etiam carminibus ludere interdum solere. istud autem qui sciunt? an ita fortasse coniectantur? B. F. Videre se aiunt pastores ipsum Deum passim errantem per syluas, et pascua; tum etiam sedentem sub illis arboribus coronatum pinu, et tacentem saepius; interdum tamen etiã fistula solantem amores. Sed continebo potius me hic pater leuia enim ista sunt; et mihi loqui tecum, nisi reuerenter, non licet: quanq̃ quidem; si pergerem; face-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

remus ipſi hac in re; quod facere etiam reges in coenis ſolent: qui quidem inter apros, et pauones; quibus habundant quotidie; interdum tamen et allium poſcunt, et betas. Neq; ſanè animus noſter uacare ſemper rebus ſeuerioribus poteſt: neq; ; ſi uacet; tamen ex illis tam plenam capit iocunditatem; q̃ ſi ea ipſa remitteret interdum, et mox non longo interuallo intermiſſa reuocaret. Ita nos quidem nunc grauia illa philoſophiae ſtudia; quibus quidem certe id omne tempus ſoles, quod tibi per rempubli. licet impertire; melius etiam fabellis iſtis leuioribus condiremus: et quidem licet maxime uel in Noniano fabulari. B. P. Sanè quidem licet; dum illud tamen, ſemper teneatur; ut cerato remige Sirenas, quod aiunt. Et profecto poeta ille ſapientiſſimus nunq̃ Vliſſi conceſſiſſet, quem prudentiſſimum ſemper facit;

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

ut Sirenarum cantus audiret; nisi liceret etiam grauibus, et sapientibus uiris; quorum tamen in numero me non pono; minus seriis adesse interdum rebus, et lusus captare non adeo seueros; modo ne remiges audiant; hoc est, ne sensus pateant uoluptatibus; quibus et demulcentur ipsi semper; et, nisi ratione occlusi sint, saepe etiam facillime capiuntur: quod tibi esse faciundum in uita maxime semper censeo Bembe fili: nam nisi te ita informaris, ut uoluptatum illecebris animũ imperiuium geras; non possum dicere, q̃ multae tibi occurrent species earum; quae te non adolescentem modo (ut es nunc) demulcere possint, et delinire, ac iam etiam debellare, et deuincere; sed planè etiam uirum. Itaq; illis aut magnanimiter imperandum est; quod fecerunt uiri omnes magni, et boni, et ii, quos propterea deos etiam ap-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

pellauere; uel omnino turpiter deseruiendum, in quo quidem tu (si me audies) non committes; ut reiecta continentia, atq; ipso amore uirtutis ex illorum sis grege, de quibus praeclare Oratius,

Nos numerus sumus, et fruges consumere nati,
Sponsi Penelopes, nebulones, Antinoíq;
In cute curanda plus aequo operata iuuentus;
Quis pulchrum fuit in medios dormire dies, et
Ad strepitum citharae cessantum ducere curam.

Sed quoniam iam aduesperascit, procedamus in atrium: nugae autem pastorales istae tuae sub umbris sunt potius, et inter arbores; q̃ intra penates recensendae. Quae cum dixisset, et iam in atrium peruenissemus,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

ego finem loquendi feci; ille cogitabun dus in bibliothecam perrexit.

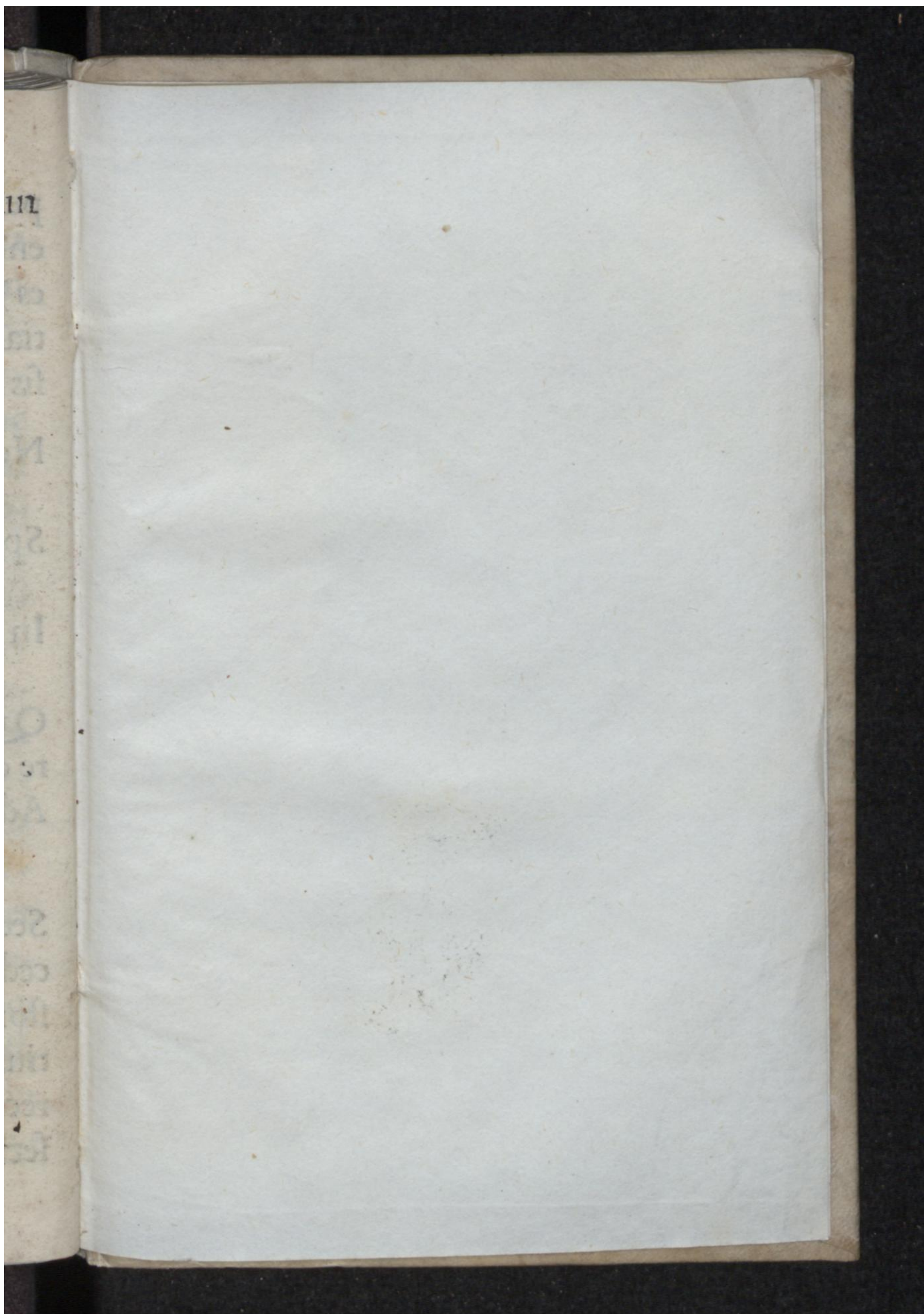
Jo. Maurino Ambrogi

IMPRESSVM VENETIIS IN AEDIBVS ALDI RO MANI MENSE FE BRVARIO AN NO. M. .VD.

005266181

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.1.40